

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ
ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

**FACTORS AFFECTING THE BEHAVIOR RELATED TO PREVENTING
AIR POLLUTION OF THE POPULATION IN BANGKOK**

อรสา ทองทศ

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

ORASA THONGTHOS

Email : 6214155551@rumail.ru.ac.th

Faculty of Business Administration Program in Management, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรในกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และสถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 36 – 45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,000 – 20,000 บาท โดยระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่มาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.286) และมีระดับความคิดเห็นพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่มาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.91)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ และความรุนแรงของมลพิษ ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: มลพิษทางอากาศ ผู้คนละออง

ABSTRACT

The object of this research were 1) to study the behavior related to preventing air pollution of the population in Bangkok classified by personal factors. 2) to study factor that source of pollution, pollution risk, the severity of the pollution, barriers to pollution prevention and the benefits of pollution prevention affecting the behavior related to preventing air pollution of the population in Bangkok.

The sample used in this research was 200 people in Bangkok. The questionnaire was used to be a tool for collecting the data. The data collected were analyzed by using the frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by Independent Sample (t – test), One way ANOVA (F – test) and Multiple Regression Analysis

The results showed that majority of samples were female. There were between the ages of 36 – 45 years old, had a bachelor's degree. They worked in a private company. Those with average monthly income of 10,000 – 20,000 baht. The results showed that the level of opinions off the overall factors behavior related to preventing air pollution were high level of their opinions ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.286) and the level of opinions of the behavior related to preventing air pollution were high level of their opinions. ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.91)

The hypothesis test found that the population in Bangkok with different gender, age, education level, occupations and average monthly income does not affect the behavior related to preventing air pollution. In addition, the source of pollution, pollution risk and the severity of pollution affect the behavior related to preventing air pollution with a statistical significance level at 0.05.

Keywords: Air pollution, Particle Matter

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหามลพิษทางอากาศเป็นวิกฤตเรื้อรังที่เกิดขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงและมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นจนส่งผลให้มีการใช้พลังงานในภาคส่วนต่างๆเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคม ภาคอุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้า ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศแทบทั้งสิ้น ซึ่งจะปรากฏในรูปของฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีปริมาณสูงขึ้นตามมา โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็กหากเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ขณะที่กรุงเทพมหานครมีการเจริญเติบโตของเมืองอย่างต่อเนื่อง มีประชากรวัยทำงานเพิ่มขึ้นและผู้อยู่อาศัยอย่างหนาแน่น ทำให้มีการขยายของเมืองออกไปสู่พื้นที่โดยรอบของกรุงเทพมหานครและบริเวณทลส่งผลให้มีการก่อสร้างอาคาร

และที่อยู่อาศัย การก่อสร้างรถไฟฟ้า มีการใช้รถยนต์ และรถจักรยานยนต์เพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของเมืองอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดการสะสมปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ขยะมูลฝอยจำนวนมาก มลพิษทางอากาศและเสียง น้ำท่วมขัง การจราจรติดขัด เป็นต้น ซึ่งปัญหามลพิษทางอากาศเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างด่วน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง ซึ่งได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว ซึ่งความรุนแรงของอาการจะขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของสารมลพิษที่ร่างกายได้รับ (ภาคพงศ์ พจนารถ, 2559)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปริมาณสารมลพิษทางอากาศสะสมในบรรยากาศขึ้นอยู่กับปริมาณที่ปลดปล่อยมาจากแหล่งกำเนิดและการกระจายตัวของมลพิษ ซึ่งสารมลพิษทางอากาศประเภทฝุ่นละออง หากมีมากเกินไปเกินมาตรฐานที่กำหนด (กรมควบคุมมลพิษ, 2560) จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์เกี่ยวกับระบบหายใจ ยิ่งสูดดมเป็นเวลายาวนานยิ่งส่งผลในระดับพันธุกรรมซึ่งจะมีผลมากกับทารกในครรภ์ มีความสัมพันธ์กับอัตราเพิ่ม

ผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจและโรคปอด เพิ่มอาการของโรคทางเดินหายใจ ทำให้อายุขัยเฉลี่ยของประชาชนลดลง อีกทั้งยังเพิ่มอัตราการเข้ารักษาตัว ในโรงพยาบาลอันเนื่องมาจากโรคต่างๆ ลดประสิทธิภาพการทำงานของปอด โดยเฉพาะผู้ป่วยสูงอายุ ผู้ป่วย โรคหัวใจ โรคหอบหืด และเด็กจะมีอัตราเสี่ยงสูงกว่าคนปกติ (กรมอนามัย และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2558) และยังส่งผลต่อสภาพแวดล้อมอีกด้วย ทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคารบ้านเรือน เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน บดบังทัศนวิสัยและเป็นอุปสรรคในการคมนาคมและขนส่ง

กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ ประชาชนจะต้องอยู่อาศัยทำกิจกรรมกลางแจ้งและใช้ชีวิต ปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) โดยการระบาดครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2562 ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมา ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของมนุษย์ ก่อนออกจากบ้านประชาชนมีการป้องกันสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากาก N95/N90 หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า เป็นต้น แต่ก็มีประชาชนจำนวนมากไม่ได้สวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน หากเกิดขึ้นในสถานการณ์วิกฤติที่คุณภาพอากาศมีค่าเกินกว่ามาตรฐาน เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก เป็นระยะเวลาติดต่อกันบ่อยครั้งก็จะยิ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง ซึ่งพฤติกรรมสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันจะมีในช่วงที่รัฐประกาศเตือนในช่วงการเฝ้าระวังฝุ่นละอองขนาดเล็ก และหากไม่มีการประกาศเตือนก็จะพบการปฏิบัติได้น้อยมาก โดยไม่พบพฤติกรรมสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันฝุ่นเลย

กลุ่มประชาชนทั่วไป ควรมีอุปกรณ์ปกป้องระบบทางเดินหายใจ เช่น หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง อาศัยอยู่ในบ้าน ลดกิจกรรมกลางแจ้ง ลดแหล่งมลพิษอื่น ๆ ภายในบ้าน เช่น การใช้เตาถ่าน และใช้เครื่องปรับอากาศและแผ่นกรองอากาศที่มีประสิทธิภาพ และในกลุ่มเสี่ยงประกอบไปด้วย หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า พนักงานในโรงงานที่มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก จะมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายของฝุ่นละออง ได้แก่ โอกาสเสี่ยง และ

ความรุนแรงในระดับดี และมีพฤติกรรมกำบังกันฝุ่นละอองโดยการสวมใส่หน้ากากอนามัย ซึ่งปัจจัยการรับรู้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกำบังกันมลพิษทางอากาศ โดยปัจจัยคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข้อมูล ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ (ประลอง ดำรงไทย, 2562) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังกันมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรม ทำการสำรวจ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์นำเสนอเพื่อพัฒนาแนวทางการรับรู้และการส่งเสริมให้ประชาชนที่มีการใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติตัวป้องกันมลพิษทางอากาศให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกำบังกันมลพิษทางอากาศของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุปสรรคของการกำบังกันมลพิษ และประโยชน์ของการกำบังกันมลพิษ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังกันมลพิษทางอากาศของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

มลพิษทางอากาศ (Air pollution) หมายถึง ภาวะอากาศที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่าระดับปกติเป็นเวลานานพอที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินต่าง อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ฝุ่นละอองจากลมพายุ ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว ไฟไหม้ป่า ก๊าซธรรมชาติอากาศเสียที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเป็นอันตรายต่อมนุษย์น้อยมาก เพราะแหล่งกำเนิดอยู่ไกลและปริมาณที่เข้าสู่สภาพแวดล้อมของมนุษย์และสัตว์มีน้อย กรณีที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ มลพิษจากท่อไอเสียของรถยนต์จากโรงงานอุตสาหกรรมจากขบวนการผลิตจากกิจกรรมด้านการเกษตรจากการระเหยของก๊าซบางชนิด ซึ่งเกิดจากขยะมูลฝอยและของเสีย เป็นต้น (กรมส่งเสริมคุณภาพแวดล้อม, 2558)

ฝุ่นละอองในบรรยากาศ หมายถึง ฝุ่นละอองที่กระจายอยู่ในอากาศ ซึ่งมีอนุภาคขนาดเล็ก กว่า 10 ไมครอน (Suspended Particulate Matter < 10-micron; PM10) และฝุ่นละอองรวมซึ่งมี อนุภาคขนาดใหญ่กว่า 10 ไมครอน แต่ไม่เกิน 100 ไมครอน (Total Suspended Particulate Matter; TSP) (กรมควบคุมมลพิษ, 2553)

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำบังกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประเภทการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้เทคนิคของการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ได้ถูกสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ได้ทำการเลือกกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความหลากหลายในด้านต่างๆ เช่น ด้านการใช้ชีวิต ด้านความคิด ด้านทัศนคติ เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างในหลายๆด้านนี้ จึงทำให้มีความเหมาะสมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

3. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นประชากรที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

4. ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรประเภทต่างๆ ได้แก่

4.1 ตัวแปรอิสระหรือตัวแปร ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ได้แก่ แหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุบัติเหตุของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ

4.2 ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าจะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระตัวใดบ้าง ในที่นี้ตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ตัวแปรตามที่กำลังกล่าวมาข้างต้นจะนำมาศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในลักษณะของการส่งผลหรือการมีอิทธิพลต่อกัน

5. ขอบเขตการใช้สถิติ

ผู้วิจัยได้นำเทคนิคทางสถิติเพื่อนำมาใช้ในการอธิบายคุณลักษณะของตัวแปรแต่ละตัวและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเรื่องเกี่ยวกับการส่งผลกระทบระหว่างกัน มีดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) ใช้อธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ

5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ทดสอบโดยสถิติ t-test, สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุมพล รามล และไกรสร อัมมวรวรรณ (2560) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง แบบองค์รวมของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต โดยในการศึกษามี องค์ประกอบ ที่กล่าวถึง การมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพเพื่อสร้างเสริมให้ตนเองปลอดภัยจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับความหมายของพฤติกรรมการป้องกันตนเอง โดยผล การศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันคือ เพศชาย กับ เพศหญิง มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง แบบองค์รวมที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ณภัทร พงษ์เทิดศักดิ์(2558) ได้ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการ ป้องกัน ตนเองในภาวะหมอกควันของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผล การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหมอกควันอยู่ในระดับสูงทุก ด้าน แต่มี พฤติกรรมในการป้องกันตนเองในภาวะหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนผลจาก การเปรียบเทียบทางสถิติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความรู้ความ เข้าใจใน ปัญหาหมอกควันแตกต่างกัน จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับชั้นการศึกษากับพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองจากมลพิษทาง อากาศสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความ เข้าใจและพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองในภาวะหมอกควันแตกต่างกัน

วรัตน์ จิรโสภิน (2549) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ของ วัยรุ่นที่เป็นนักศึกษาสายอาชีวศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีโดยในการศึกษามีองค์ประกอบที่ กล่าวถึงการปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายแก่สุขภาพทั้งในบ้านและชุมชน ซึ่งมิ ความคล้ายคลึงกับแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศ โดยพบว่า นักศึกษามี พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองดีคิดเป็นร้อยละ 55.2 และนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 44.8 และจากการวิเคราะห์และทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ผลปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผู้ที่นักศึกษาอาศัยอยู่ด้วย สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน การเปิดรับสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง สภาพแวดล้อมทาง กายภาพที่วิทยาลัยและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่บ้าน

เฉลิม ลิวศรีกุลและคณะ(2545) จากการศึกษาเกี่ยวกับ ฝุ่นพิษที่เกิดขึ้น กับตำรวจจราจรในเมือง เชียงใหม่ แม้ว่าได้ใช้หน้ากากป้องกันฝุ่นละอองในการปฏิบัติงานแล้วก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าอาการทาง ระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อยที่สุดในตำรวจจราจรคือ อาการไอ และ เมื่อการศึกษาอย่างลึกซึ้งในทาง การแพทย์ได้พบว่าตำรวจจราจรในเมืองเชียงใหม่มีความผิดปกติใน ด้านอาการของโรคระบบทางเดิน หายใจและความผิดปกติของสมรรถปอด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา และวิจัยของอุษณีย์ วิจิฉ เขตคำนวน และนินษฐา พันธุริธ (2550) ที่พบว่า PM 2.5 ทำให้เกิดความ เป็นพิษที่เซลล์ถุงลมปอดเซลล์เม็ดเลือดขาว จากปอดและเซลล์เยื่อหุ้มหลอดลม จึงทำให้ผู้ได้รับ PM 2.5 ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตจากการเป็นโรคหัวใจ ล้มเหลวและโรคหลอดเลือดหัวใจ แต่หากมีการควบคุม PM 2.5 ให้ลดลงได้ จะสามารถลดจำนวนผู้เสียชีวิต ก่อนวัยอันควรได้โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและยัง Journal of the Association of Researchers Vol. 25

No. 1 January – April 2020 471 ลดจำนวนผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากโรคหัวใจล้มเหลวและโรคหลอดเลือดหัวใจ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน น่าจะทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศต่างกัน

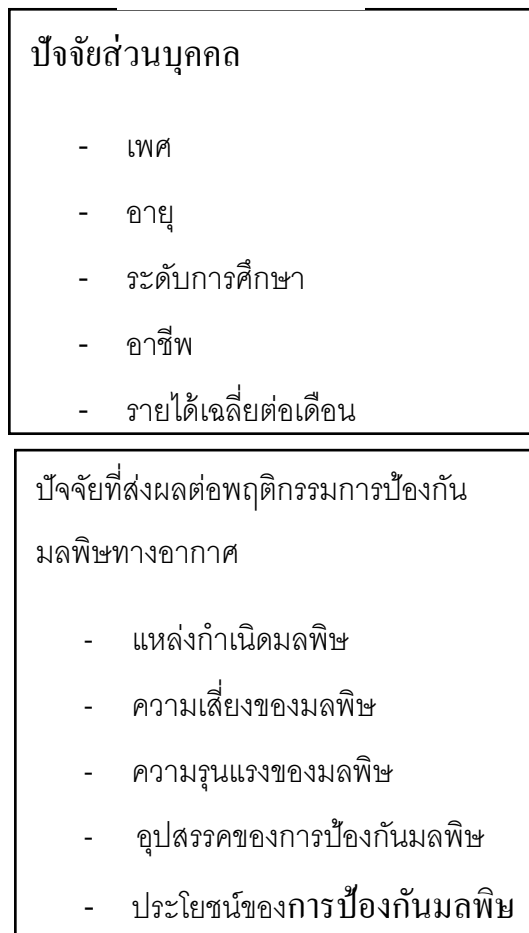
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

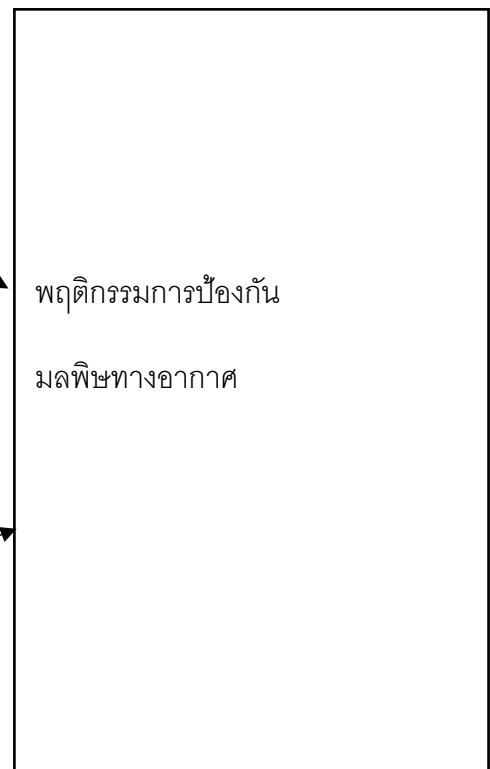
1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานครต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ



ตัวแปรตาม



ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรใน กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ที่เรียกว่า SPSS ซึ่งในบพนี้จะเป็นการกล่าวถึง รายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การออกแบบการวิจัย

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบตัดขวาง (Cross sectional studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Cochran (1977) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

$$n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

ในที่นี้ n = จำนวนหรือขนาดตัวอย่าง

Z = ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 93 เท่ากับ 1.89

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของจำนวนหรือขนาดตัวอย่างที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.07

แทนค่าสูตรจะได้จำนวนหรือขนาดตัวอย่างเท่ากับ 182.25 ตัวอย่างผู้วิจัยจะใช้จำนวน 200 ตัวอย่าง เนื่องจากต้องการสำรองความผิดพลาดที่อาจเกิดจากความผิดพลาด

2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก โดยทำการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้จำนวนตามความต้องการโดยไม่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามทั้งแบบปลายเปิด และปลายปิด โดยในส่วนของแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยมีตัวเลือกคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เลือกตอบ และในส่วนของแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยจะกำหนดเฉพาะ ข้อคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นในการตอบได้ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ด้าน คือ แหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ เป็นคำถามแบบประเมินระดับความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1 หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ เป็นคำถามแบบประเมินระดับความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1 หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยแบ่งระดับความคิดเห็น พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ด้วยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่ามากที่สุด} - \text{ค่าน้อยสุด}}{\text{ระดับชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ เพื่อใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการวิเคราะห์ใน ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.80	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.81 – 2.60	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.61 – 3.40	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.41 – 4.20	หมายความว่า	มีระดับความเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำร่างแบบสอบถาม โดยอ้างอิงจากนิยามศัพท์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงแค่ 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ด้าน คือ แหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ

5. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัยไปนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ 2 คน มาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ

แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha)
แหล่งกำเนิดมลพิษ	0.801
ความเสี่ยงของมลพิษ	0.766
ความรุนแรงของมลพิษ	0.734
อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ	0.721
ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ	0.724
รวม	0.803

ตารางที่ 2 ตารางสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ

แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha)
พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ	0.746

ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวรวมทั้งค่ารวม พบว่า มีค่าอยู่ในช่วง 0.7 - 1.0 แสดงว่าผู้วิจัยสามารถนำแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือของการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับแก้ไข โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คนแล้ว มาดำเนินการจัดทำแบบสอบถามแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน โดยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครในการทำแบบสอบถาม พร้อมทั้งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก ซึ่งหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลครบตามจำนวนแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ นำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

7. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ครบตามจำนวนแล้วจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) ใช้อธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ แหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ ความรุนแรงของมลพิษ อุบัติเหตุของการป้องกันมลพิษ ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ และพฤติกรรมการป้องกันมลพิษอากาศ ประชากรในกรุงเทพมหานคร

7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

7.2.1 ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มีเพศ ต่างกัน น่าจะทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศต่างกัน ทดสอบโดยสถิติ t-test

7.2.2 ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน น่าจะทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศต่างกัน ทดสอบโดยใช้สถิติ

ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. สรุปผลข้อมูลทางประชากรศาสตร์

ผลการศึกษาข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61 อยู่ในช่วงอายุ 36 – 45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ในช่วง 10,000 – 20,000 บาท โดยมีระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่มาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.286) และและมีระดับความคิดเห็นพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นที่มาก ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.91) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยภาพรวมในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และมีค่า S.D. เท่ากับ 0.47

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สมมติฐานที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในลักษณะของการส่งผลระหว่างปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานคร Y_T

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (b)	t	Sig.
1. แหล่งกำเนิดมลพิษ	0.370	-2.528	0000*
2. ความเสี่ยงมลพิษ	0.361	3.322	0000*
3. ความรุนแรงมลพิษ	0.268	4.508	0000*
4. อุปสรรคของการป้องกันมลพิษ	-0.005	-0.084	0.933
5. ประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ	-0.004	0.077	0.939
ค่าคงที่	1.578	4.823	0.000*

$R = 0.452$ $R^2 = 0.441$, SEE = 0.394, F= 77.804, Sig = 0.000* P < 0.05*

สรุปผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 3

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศของประชากรในกรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงมลพิษ และความรุนแรงของมลพิษส่งผลทางบวกต่อ พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศได้ร้อยละ 44.1 โดยตัวแปรแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศมีผลต่อตัวแปรพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงของมลพิษและความรุนแรงของมลพิษ ตามลำดับสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ ดังต่อไปนี้

$$Y = 1.578 + 0.370X_1 + 0.361X_2 + 0.268X_3$$

0.000* 0.000* 0.000* 0.000*

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ และความรุนแรงของมลพิษ ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

2.2 ปัจจัยอุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นที่มาก

2. ผลการวิเคราะห์พบว่าประชากรในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด สอนศรี และคณะ (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยในการศึกษามีองค์ประกอบที่กล่าวถึงความหมายของ พฤติกรรมสุขภาพไว้ว่า คือการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันหรือบำรุงรักษาสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพการฟื้นฟูสุขภาพและการป้องกันโรค ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศ โดยผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมสุขภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยอุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าในสถานการณ์ปัจจุบันทุกคนล้วนเป็นผู้ที่เสี่ยงต่อการได้รับมลพิษทางอากาศ เช่นฝุ่นละอองขนาดเล็ก ด้วยกันทั้งนั้น เนื่องจากสถานการณ์ในช่วงนี้กับปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ถือว่าเข้าขั้นวิกฤตอย่างหนัก หากไม่ทำการป้องกันจะส่งผลให้สุขภาพไม่สบายเอาง่ายๆ จึงทำให้ปัจจัยอุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ ไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ศิริธูมา เจาะจิตต์. (2560) กล่าวไว้ว่า จากงานวิจัยความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการป้องกันตนเองในภาวะหมอกควันของประชาชน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยอุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ โดยการสวมหน้ากากอนามัย ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.846 (p-value = 0.901)

ข้อเสนอแนะทางนโยบาย และการบริหารจัดการ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบว่าปัจจัยแหล่งกำเนิดมลพิษ ความเสี่ยงของมลพิษ และความรุนแรงของมลพิษ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันมลพิษทางอากาศ ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ทำให้ประชาชนต้องประสบปัญหาด้านสุขภาพ และส่งผลกระทบต่อความกังวลก่อให้เกิดความเครียด สุขภาพแย่ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนงาน บริหารจัดการเชิงรุก เนื่องจากปัญหาฝุ่นละอองเป็นวาระแห่งชาติ และกรุงเทพมหานครมีค่าคุณภาพอากาศไม่ผ่านเกณฑ์ค่ามาตรฐาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเน้นย้ำแผนงานแก้ปัญหาให้ตรงจุดแก้ที่ต้นเหตุ คือ จัดให้มีการตรวจสอบตรวจวัดควันดำรถบรรทุกและรถโดยสารทั่วประเทศ พร้อมกันนี้ได้ปรับปรุงค่ามาตรฐานควันดำ เพื่อเพิ่มความเข้มงวดและประสิทธิภาพการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทรถยนต์ ว่าด้วยประกาศเรื่องกำหนดมาตรฐานค่าควันดำของรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์แบบจุดระเบิดด้วยการอัด พ.ศ. 2564 และนอกจากนอกรถยนต์และการลดและควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดแล้ว แนะนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาปรับปรุงค่ามาตรฐานฝุ่นละอองในบรรยากาศให้อยู่ในเกณฑ์ที่ประชาชนได้รับความเสี่ยงและความรุนแรงต่อสุขภาพที่ต่ำลง เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้นของประชาชน

ข้อจำกัด

เนื่องจากผู้วิจัยระบุเนื้อหาเฉพาะเจาะจง ปัจจัยอุปสรรคของการป้องกันมลพิษ และประโยชน์ของการป้องกันมลพิษ จากการสวมใส่หน้ากากอนามัย อาจส่งผลทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้รับข้อมูลที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2558). มลพิษทางอากาศ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 23

กรกฎาคม 2562 จาก <https://www.deqp.go.th/knowledge/>
กรมอนามัย และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2558). แนวทางการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษทางอากาศขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. (2555). ทาบแร่ - แฉงลอย ในกรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2555.
ชวิตรา ตันติมาลา. (2553). ตลาดแบกะดิน กรณีศึกษา บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2563 จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20213>
ณภัทร พงษ์เทิดศักดิ์. (2558). ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมในการป้องกันตนเองในภาวะหมอกควันของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562 จาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/81893
ทิพย์ประภา ตันศิริสิทธิกุล และคณะ. (2551). โครงการรณรงค์การใช้หน้ากากอนามัยในโรงพยาบาล ปี 2550 สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่กรมควบคุมโรค. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2563. จาก <http://odpc9.ddc.moph.go.th/SRRTcenter/mask01.pdf>
ประลอง ดำรงไทย. (2562). แนวทางการป้องกันฝุ่นละออง PM2.5. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562. จาก <http://www.pcd.go.th/Public/News/GetNewsThai.cfm?task=It2019&id=18542>
จำไพ สมบูรณ์ทรัพย์. (2542). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล7. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562. จาก <http://opac.lib.buu.ac.th/servlet/>
ศิริอุมา เจาะจิตต์. (2560). การประเมินความเสี่ยงในการสัมผัสฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนเมตรระหว่างชุมชนที่อยู่ใกล้และไกล โรงโม่หิน จังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562.